

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ
ԴԱՏԱԽԱՁՆԵՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է 2015թ. դատախազների վերապատրաստման կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամկետները, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը մշակվել է Արդարադատության ակադեմիայի կողմից «Արդարադատության ակադեմիայի մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 19-րդ հոդվածի հիման վրա:

3. Ծրագիրը նպատակաուղղված է դատախազների մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը հետևյալ ոլորտներում.

ա) Հատուկ մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է քրեական իրավունքում և դատավարությունում, ինչպես նաև վարչական իրավունքում և դատավարությունում առկա արդի հարցերին: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում կատարելագործվում են քրեական դատավարության տարբեր փուլերում ծագող հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները և հմտությունները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի, քրեական գործերով ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի, ընդհանուր վարչական իրավունքի և արդի այլ հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքները:

բ) Հարակից մասնագիտական ոլորտ: Վերապատրաստման գործընթացը վերաբերում է հասարակագիտական ուղղվածություն ունեցող վերաբերելի գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանը և կատարելագործմանը: Մասնավորապես, վերապատրաստման արդյունքում ունկնդիրները ձեռք կբերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ և հմտություններ սթրեսի և ժամանակի կառավարման, հանրային կապերի հիմունքների և հաղորդակցության, փաստարկման և հռետորիկայի ոլորտներում:

4. Ծրագիրն իրականացվում է առկա և հեռավար ուսուցման ձևով:

5. Ուսումնառության ժամաքանակը յուրաքանչյուր դատախազի համար սահմանվում է 80 ակադեմիական ժամ: Ուսումնառությունն իրականացվում է երկու փուլով՝ յուրաքանչյուրը 40 ակադեմիական ժամ (մեկ շաբաթ) տևողությամբ:

6. Դատախազների վերապատրաստումն իրականացվում է հատուկ և հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլների հիման վրա: Յուրաքանչյուր դատախազ հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների, ինչպես նաև հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլում ընդգրկված դասընթացների շրջանակներում վերապատրաստվում է 40-ական ակադեմիական ժամ ծավալով:

7. Ուսումնառությունը սկսվում է դատախազների կողմից ընտրված առարկայական կուրսերի ցուցակը Օրենքով սահմանված կարգով Ակադեմիաներկայացնելուց հետո երկամսյա ժամկետում՝ Ակադեմիայի կառավարման խորհրդի հաստատած ժամանակացույցի հիման վրա:

II. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

1. Հարակից մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	G-009-15	Հանրային կապերի հիմունքներ և հաղորդակցություն	20
2.	G-004-15	Փաստարկում և հռետորիկա	20
3.	G-018-15	Սթրեսի և ժամանակի կառավարում	20

2. Հատուկ մասնագիտական դասընթացների մոդուլ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
4.	Q-001-15	ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով	10
5.	Q-021-15	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը	20
6.	Q-022-15	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը	20
7.	Q-028-15	Զինվորական հանցագործությունների որակման հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում	10
8.	A-009-15	ՀՀ ընդհանուր վարչական իրավունքի հիմունքները	10
9.	A-008-15	ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը	10
10.	Q-029-15	Կիրառական քրեաբանության արդի հարցերը	10
11.	J-014-15	Դատական փորձաքննության արդի հարցերը	10
12.	Q-030-15	Կիրբերհանցագործությունների դեմ պայքարի արդի հարցերը	10

III. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) համառոտ նկարագիրը

1. **G-009-15. Հանրային կապերի հիմունքներ և հաղորդակցություն**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազների համար ինչպես վարքագծի կանոնների արդյունավետ պահպանման, այնպես էլ՝ ՋԼՄ-ների հետ աշխատելու հմտությունների զարգացման համար:

Դասընթացը ներառում է արդարադատություն իրականացնող անձանց կարծրատիպերը որպես հասարակական կարծիքի բաղկացուցիչ, կոռումպացված իրավաբանի առասպելի սոցիալական նշանակությունը, իրավական հաղորդումների, տպագիր նյութերի դերը և ազդեցությունը հասարակական կարծիքի և հասարակական գիտակցության վրա, գովազդը որպես կարծրատիպերի ստեղծման, տարածման, փոփոխման գործիք, և «<իմիջ>> հասկացությունը իրավական PR-ում:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

2. **G-004-15. Փաստարկում և հռետորիկա**

Դասընթացն անհրաժեշտ է ապացուցման, հերքման, հիմնավորման, զրուցակիցների մոտ համոզմունքի ձևավորման առումով:

Դասընթացը ներառում է փաստարկման գործընթացի բաղադրիչները, եղանակները, փաստարկման համակարգին ներկայացվող պահանջները:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

3. **G-018-15. Սթրեսի և ժամանակի կառավարում**

Դասընթացն անհրաժեշտ է դատախազներին հոգեբանական և առողջական ռիսկերը նվազեցնելու համար՝ օգնելով առավել արդյունավետ իրականացնել պաշտոնական գործառույթները: Դասընթացն անհրաժեշտ է նաև դատախազների մոտ ժամանակի արդյունավետ պլանավորման, կառավարման, ինչպես նաև անձնական և մասնագիտական կազմակերպվածության մակարդակի բարձրացման մասին գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման համար:

Դասընթացը ներառում է ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը, սթրեսի հիմքերը և տեսակները, ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, սթրեսի կառավարման մեթոդների ընդհանուր բնութագրությունը և վերլուծությունը, ինքնաճանաչումը, ինքնավերահսկումը, ինքնակազմակերպումը սթրեսի կառավարման գործընթացում, սթրեսի կառավարումը և ինքնագիտակցությունը, ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները, մարդկային մարմինը որպես էներգետիկ համակարգ, ինքնակարգավորման ձևերի դասակարգումը մկանների թուլացման հիմքի վրա, ռելաքսային վիճակի համակարգը, ֆունկցիաները, մեխանիզմները: Դասընթացը ներառում է նաև ժամանակի և նրա նշանակության մասին հասկացությունը, ժամանակը՝ որպես անձի էներգետիկ պոտենցիալ, ժամանակի տեսակները, ժամանակի ընկալման տեսակները, գործունեության կառուցվածքը և դրա ժամանակային բնութագրիչները, մարդը և ժամանակը ճգնաժամային իրավիճակներում, մասնագետի ժամանակային կոմպետենտություն, ժամանակի հիմնական «թակարդները», ժամանակի կորստի և ժամանակային նախապատվությունների վերլուծություն, ժամանակաչափում, ժամանակի կառավարման սկզբունքներն ու ռազմավարությունները, գլոբալ նպատակների որոշումը, երկարաժամկետ և միջնաժամկետ ծրագրերը, կարճաժամկետ և օպերատիվ պլանները, նախապատվությունների որոշումը ABC վերլուծության միջոցով, էյզենհաուերի սկզբունքը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

4. Q-001-15. ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի արդի հարցերը քրեական գործերով

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ նոր իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու համար:

Դասընթացը ներառում է քրեական իրավունքի և դատավարության ոլորտում Եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքների (այդ թվում՝ անձի ազատության և անձեռնմխելիության, մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության, արդար դատաքննության իրավունքների պաշտպանության, անթույլատրելի

ապացույցների օգտագործման արգելքի) պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ արդի նախադեպային իրավունքը և դրա կիրառման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

5. Q-021-15. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումները, ինչպես նաև քրեական իրավունքի ոլորտում նոր իրավական դիրքորոշումները դատախազներին մատուցելու և դրանց կիրառման հմտությունները կատարելագործելու անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է քրեական նոր օրենսգրքի նախագծի հայեցակարգով նախատեսված, ինչպես նաև ընթացիկ փուլում առաջացող այլ հիմնախնդիրների լուծման ոլորտում օրենսդրական և իրավակիրառ փորձի ներկայացումը, դրանց զարգացման միտումները և հեռանկարները, ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունների բովանդակությունը: Մասնավորապես, դասընթացն ընդգրկում է հանցավոր արարքների ճշգրիտ որակման և համաչափ, կանխարգելիչ և արդյունավետ պատիժ նշանակելու հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

6. Q-022-15. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացը անհրաժեշտ է քրեական դատավարության ոլորտում նոր իրավական զարգացումները, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները մատուցելու, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է ՀՀ քրեական դատավարության առանձին ինստիտուտների վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց կիրառման հիմնահարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

7. Q-028-15. Չինվորական հանցագործությունների որակման հարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում

Դասընթացն անհրաժեշտ է զինվորական հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման գիտելիքներ հաղորդելու և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է զինվորական հանցագործություններ նախատեսող հանցակազմերի մանրամասն ներկայացումը՝ ՀՀ գործող քրեական օրենսգրքի և ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի նախագծի հայեցակարգի համաձայն, զինվորական կարգապահության խախտումների և զինվորական հանցագործությունների տարանջատման հարցերը, մասնավորապես՝ նույն արարքի համար կրկին պատասխանատվության չենթարկվելու սկզբունքի տեսանկյունից, ինչպես նաև զինվորական հանցագործությունների ընդհանուր և որակյալ հանցակազմերի որակման առանձնահատկությունները:

Դասընթացը նախատեսված է զինվորական դատախազության դատախազների համար:

8. A-009-15. ՀՀ ընդհանուր վարչական իրավունքի հիմունքները

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչարարության հիմունքները և վարչական վարույթը կարգավորող օրենսդրության մեջ առկա հարցերի վերաբերյալ դատախազների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է վարչարարության և վարչական վարույթի սկզբունքների, վարչական ակտի պարտադիր հատկանիշների, վարչական վարույթի մասնակիցների իրավունքների պաշտպանության, դատարանի կողմից վարչական ակտերի իրավաչափության գնահատման հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

9. A-008-15. ՀՀ վարչական դատավարության արդի հարցերը

Դասընթացն անհրաժեշտ է վարչական դատավարության նոր օրենսգրքի ընդունմամբ պայմանավորված դատավարության տարբեր փուլերում ծագող

հարցերի վերաբերյալ դատախազների գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու համար:

Դասընթացը ներառում է գործը դատաքննության նախապատրաստելու, դատաքննության, ապացուցման, հայցի ապահովման, վերաքննիչ և վճռաբեկ վարույթների, հատուկ վարույթի գործերի քննության ընթացքում ծագող հարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է պետական շահերի պաշտպանության ոլորտում գործող դատախազների համար:

10. Q-029-15. Կիրառական քրեաբանության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է քրեաբանության հարցերի վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման և կարողությունների ձևավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է հանցավորություն ծնող պատճառների ու պայմանների, հանցագործությունների կանխարգելմանն ուղղված կոնկրետ միջոցառումների վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

11. J-014-15. Դատական փորձաքննության արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է փորձաքննությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման, համարժեք եւ արդյունավետ փորձաքննությունների նշանակման կարողությունների ձեւավորման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է քրեական, վարչական եւ քաղաքացիական վարույթներում փորձաքննությունների նշանակման հիմքերի, կարգի, բովանդակության, կատարման եւ արդյունքների գնահատման վերաբերյալ հիմնահարցերը:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար:

12. Q-030-15. Կիբերհանցագործությունների դեմ պայքարի արդի հարցերը

Դասընթացը պայմանավորված է «Կիբերհանցագործությունների մասին» ԵԽ Կոնվենցիայի կիրառման, նշված բնույթի հանցագործությունների որակման և քննության առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքների ծավալի ընդլայնման անհրաժեշտությամբ:

Դասընթացը ներառում է «Կիբերհանցագործությունների մասին» ԵԽ Կոնվենցիայով նախատեսված քրեական հանցագործությունների վերաբերյալ նորմերի իմպլեմենտացիայի խնդիրները «քրեական օրենսգրքում, նշված Կոնվենցիայի հիման վրա ստեղծված կոմիտեի (T-CY)՝ արարքների որակման հետ կապված բանաձևերը, «քրեական օրենսգրքով նախատեսված արարքների որակման հիմնախնդիրները, էլեկտրոնային ապացույցների հետ աշխատելու քրեադատավարական առանձնահատկությունները և նշված բնույթի հանցագործություններով միջազգային փոխօգնության հիմնախնդիրները:

Դասընթացը նախատեսված է բոլոր դատախազների համար: